

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Arcydzieła literatury europejskiej

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Polonistyczno-filozoficzne studia nauczycielskie		Cykl dydaktyczny 2024/25	
Specjalność -		Kod zajęć 03PFNS.12K.07332.24	
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Fakultatywny	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Sylwia Karolak		
Prowadzący zajęcia	Małgorzata Okulicz-Kozaryn		
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zaznajomienie studentów z arcydziełami literatury światowej.
C2	Doskonalenie umiejętności analizy, interpretacji i wartościowania dzieła literackiego, ze szczególnym zwróceniem uwagi na jego miejsce w literackiej tradycji, kontekst historyczny i szanse na wykorzystanie go (lub innych prac autora) w procesie dydaktycznym.
C3	Kształcenie umiejętności operowania kategoriami historyczno- i estetycznoliterackimi, a także posługiwanie się wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami z zakresu innych modułów kształcenia.
C4	Kształcenie umiejętności formułowania samodzielnych wypowiedzi ustnych na temat literatury, kanonu oraz kultury Zachodu (z uwzględnieniem specyfiki warsztatu literaturoznawczego).
C5	Formowanie świadomości komparatystycznego oraz interdyscyplinarnego statusu wiedzy o literaturze i kulturze, w tym szczególne zwrócenie uwagi na połączenia literatury z innymi sztukami (np. film, teatr, malarstwo, muzyka).
C6	Formowanie wrażliwości humanistycznej oraz postawy aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	wymienia arcydzieła i kluczowe utwory literackie kultury Zachodu oraz określa ich miejsce w epoce, do której należą i miejsce w tradycji kulturowej,	PFN_K1_W02, PFN_K1_W06, PFN_K1_W07	Kolokwium ustne
W2	omawia kryteria wartościowania tekstów literackich i mechanizmy stojące za tworzeniem kanonu, a także trudności z tym związane w świetle dwudziestowiecznych metodologii i perspektyw badawczych (np. postkolonializm, krytyka feministyczna),	PFN_K1_W02, PFN_K1_W03, PFN_K1_W04, PFN_K1_W05, PFN_K1_W07, PFN_K1_W14	Kolokwium ustne, Projekt
W3	określa społeczne znaczenie arcydzieł, ich miejsce w obrębie kształtowania się tożsamości narodowej, kulturowej;	PFN_K1_W04, PFN_K1_W06, PFN_K1_W07, PFN_K1_W14	Kolokwium ustne, Projekt
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi analizować, interpretować wybitne teksty literackie na tle poszczególnych epok przy wykorzystaniu wybranych metodologii oraz określać ich przydatność w procesie edukacji; potrafi wyjaśnić znaczenie konkretnego tekstu również przez odwołanie do powiązanych z nim utworów przeznaczonych dla młodzieży; rozważa arcydzieła literatury dziecięcej w kontekście wybitnych utworów pisanych z myślą o dojrzałym czytelniku,	PFN_K1_U07, PFN_K1_U11, PFN_K1_U12	Kolokwium ustne, Projekt
U2	potrafi zaplanować odniesienie się do problemów wartościowania tekstów literackich w procesie dydaktycznym i samodzielnie wskazywać możliwe uzupełnienia listy lektur obowiązkowych,	PFN_K1_U02, PFN_K1_U05, PFN_K1_U07	Kolokwium ustne

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U3	rozróżnia wyróżnione miejsce tekstu literackiego w obrębie kultury konkretnego kraju, Europy lub jakiegoś jej regionu czy całego zachodniego świata (zasięg arcydzieł europejskich); potrafi wskazać i omówić teksty reprezentatywne dla każdego z tych zasięgów,	PFN_K1_U08	Kolokwium ustne, Projekt
U4	umie omówić wybrane zależności między literaturą a innymi sztukami, w tym adaptacjami i tekstami inspirowanymi ważnymi utworami literackimi, w kontekście ich możliwej aplikacji w procesie dydaktycznym.	PFN_K1_U05, PFN_K1_U11	Kolokwium ustne, Projekt
Kompetencje społecznych - Student/ka:			
K1	uznaje znaczenie wiedzy i postaw etycznych w rozwoju zawodowym,	PFN_K1_K03, PFN_K1_K04, PFN_K1_K07, PFN_K1_K09	Kolokwium ustne, Projekt
K2	jest gotów do udziału w dyskusjach podejmujących tematykę aksjologiczną.	PFN_K1_K03, PFN_K1_K04, PFN_K1_K09	Kolokwium ustne, Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Arcydzieła literackie w kontekście historycznym.	W1, W3, U2, U3, U4, K1, K2	Ćwiczenia
2.	Ważne nazwiska na literackiej mapie Zachodu oraz epokowe znaczenie gatunków i konwencji, w obrębie których w danym czasie "objawiają" się arcydzieła.	W2, W3, U3, U4, K1, K2	Ćwiczenia
3.	Dzieło literackie jako nośnik określonych wartości i wizji świata oraz ważny składnik tradycji.	W1, W2, W3, U1, U3, U4, K1, K2	Ćwiczenia
4.	Ważne kategorie estetyczne literatury Zachodu pomocne w interpretacji i wartościowaniu tekstów kultury.	W2, W3, U1, U2, U3, U4, K1, K2	Ćwiczenia
5.	Społeczne ramy powstawania i odbioru tekstów.	W2, W3, U2, U3, K1	Ćwiczenia
6.	Dzieło ważne kulturowo i wybitne literacko a kwestie etyki i moralności (kontrowersyjnych poglądów możliwych do odczytania z tekstu, postaci kontrowersyjnych, ocena których spoczywa na czytelniku).	W2, W3, U1, U2, U3, U4, K1, K2	Ćwiczenia
7.	Zagadnienie arcydzieł literatury dziecięcej.	W2, W3, U1, U2, K2	Ćwiczenia
8.	Znaczenie obecności literatury obcej w procesie dydaktycznym oraz przykłady praktycznego wykorzystania omawianych utworów podczas lekcji języka polskiego i etyki.	W2, W3, U1, U2, U4, K1, K2	Ćwiczenia
9.	Wartość przekładu intersemiotycznego (adaptacji) w procesie dydaktycznym wybitnych utworów (nie tylko adresowanych do dzieci i młodzieży) w szkole.	W2, W3, U1, U2, U4, K1, K2	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda projektu, Metoda aktywizująca - "burza mózgów"

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	Warunki zaliczenia: - aktywność w trakcie zajęć i sprawność analityczno-interpretacyjna (udział w dyskusji i w pracy zespołowej), - przygotowanie projektu, - rozmowa zaliczeniowa (zdanie kolokwium ustnego) prowadzona w oparciu o materiał z zajęć i trzy samodzielnie przez studentkę/studenta wybrane lektury uzupełniające tworzące tzw. blok tematyczny. Kryteria oceniania: 5,0 - bardzo dobra znajomość utworów omawianych na zajęciach oraz wybranych lektur dodatkowych samodzielnie przygotowanych przez studenta/studentkę, bardzo dobra umiejętność referowania ich problematyki z użyciem podstawowej terminologii literaturoznawczej, bardzo dobra znajomość ważnych idei filozoficznych i estetycznych oraz historii i kultury wybranych epok, wysoka świadomość znaczenia, duża sprawność analityczno-interpretacyjna, bardzo dobra umiejętność operowania różnymi formami wypowiedzi naukowej (wystąpienie w dyskusji, referat historycznoliteracki) i wskazania praktycznego wykorzystania wybranych utworów w procesie dydaktycznym. 4,5 - jak wyżej, z nieznacznymi niedociągnięciami w zakresie analizy i interpretacji tekstu literackiego oraz umiejętności wskazania zastosowań wybranych tekstów w procesie dydaktycznym. 4,0 - możliwy szerszy zakres niedociągnięć: nieco niższa znajomość wybranych utworów literatury omawianej na zajęciach i ich kontekstu historycznego, nieco niższa umiejętność referowania ich problematyki i mniejsza zdolność praktycznego wykorzystania ich w procesie dydaktycznym. 3,5 - zadowalająca znajomość utworów omawianych na zajęciach oraz przygotowanych samodzielnie do zaliczenia, zadowalająca umiejętność referowania ich problematyki z użyciem podstawowej terminologii literaturoznawczej i metodycznej, zadowalająca sprawność analityczno-interpretacyjna i umiejętność wskazania wykorzystania wybranych utworów w procesie dydaktycznym.. 3,0 - zadowalająca znajomość utworów omawianych na zajęciach oraz opracowanych samodzielnie, zadowalająca umiejętność referowania ich problematyki z użyciem podstawowej terminologii literaturoznawczej, słabsza znajomość kontekstu historycznego wybranych okresów, słaba sprawność analityczno-interpretacyjna oraz niska umiejętność wskazywania możliwości wykorzystania wybranego materiału w celach dydaktycznych. 2,0 - niezadowalająca znajomość utworów literatury polskiej i światowej epoki, brak umiejętności referowania ich problematyki z użyciem podstawowej terminologii literaturoznawczej, niezadowalająca znajomość kontekstu historycznego wybranych okresów, brak sprawności analityczno-interpretacyjnej, brak umiejętności wskazania możliwości wykorzystania wybranego materiału w celach dydaktycznych.

Literatura

Obowiązkowa

1. Zalecana literatura zostanie przedstawiona na pierwszych zajęciach. Z listy lektur prowadzący zajęcia wybiera do dziesięciu tytułów, może też uzupełnić listę o tytuły, które uzna za istotne. Dodatkowo, aby zaliczyć przedmiot, studentka/student opracowuje w ramach przygotowania do zaliczenia dowolnie wybrane trzy lektury tworzące tzw. blok tematyczny.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia	30
Przygotowanie do zajęć	10
Czytanie wskazanej literatury	10
Przygotowanie projektu	5
Przygotowanie do zaliczenia	5
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PFN_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadomego wykazywania roli wiedzy o języku, literaturze, dziedzictwie filozoficznym i kulturze rodzimej w budowaniu tożsamości zbiorowej i rozwijaniu więzi społecznych
PFN_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do nawiązywania dialogu i podejmowania dyskusji w warunkach różnorodności aksjonormatywnej na poziomie relacji międzyludzkich oraz instytucji społecznych i publicznych
PFN_K1_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny własnych umiejętności i wiedzy
PFN_K1_K09	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykazywania wrażliwości etycznej związanej z własną pracą, współpracownikami i podopiecznymi, a także do zaangażowania się w rozmaite formy życia zbiorowego
PFN_K1_U02	Absolwent/ka potrafi kształtować w praktyce edukacyjnej kompetencje kluczowe i kulturowe uczniów oraz kompetencje specyficzne dla edukacji etycznej/filozoficznej i polonistycznej
PFN_K1_U05	Absolwent/ka potrafi podjąć działania (identyfikacja, formułowanie, analiza problemów; dobór metod i narzędzi; opracowanie, prezentacja i wdrożenie wyników) pozwalające na realizację projektów oraz rozwiązywanie zadań typu edukacyjnego
PFN_K1_U07	Absolwent/ka potrafi posługiwać się w typowych sytuacjach podstawowymi teoriami właściwymi dla etyki/filozofii, językoznawstwa i literaturoznawstwa, jak również ich kulturowych kontekstów
PFN_K1_U08	Absolwent/ka potrafi identyfikować różne rodzaje tekstów kultury oraz analizować je i interpretować w kontekście edukacyjnym
PFN_K1_U11	Absolwent/ka potrafi zabierać głos w dyskusji, prezentować racje, formułować przesłanki i argumenty oraz wnioskowania, jak również przytaczać je z literatury źródłowej/fachowej czy z dyskursów naukowych i kulturowych
PFN_K1_U12	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać i oceniać sytuacje moralne, uzasadniając oceny w sposób normatywny
PFN_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podstawową terminologię z zakresu etyki, filozofii, literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz ich kontekstów
PFN_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane teorie i metodologie badań filozoficznych, etycznych, literackich i językoznawczych
PFN_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji właściwe dla wybranych tradycji, dyscyplin lub szkół badawczych w obrębie nauk filozoficznych, literaturoznawstwa i językoznawstwa
PFN_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane zagadnienia z zakresu psychologii, pedagogiki, dydaktyki ogólnej i dydaktyk przedmiotowych etyki/filozofii i języka polskiego
PFN_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie główne kierunki rozwoju studiowanych dyscyplin, jak również związek filozofii z kulturą umysłową i naukową, a także językiem współczesnego społeczeństwa, literaturą i kulturą polską
PFN_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane aspekty dziedzictwa filozoficznego i literackiego, w ujęciu diachronicznym i synchronicznym, mające wpływ na interpretację źródeł filozoficznych oraz tekstów literackich
PFN_K1_W14	Absolwent/ka zna i rozumie zasady funkcjonowania instytucji kultury i życia społecznego